

Osobnost

Když si máme ujasnit, kdo to byl Ježíš (ale také jiné velké postavy, protože i na Ježíše se musíme ptát jako na velkou postavu, velkou osobnost), pak si nejprve musíme být vědomi, že nejrůznější všeobecné předsudky nám mohou být velkou překážkou, i když se Ježíše meritorně vůbec netýkají. Co to je vlastně osobnost? To není nic, co by bylo možno vystihnout formulí jako nějakou zákonitost, jako nějaký fyzikální, ba ani jen fyzický vztah apod. Osobnost je jen metaforicky vzato něco jako „vír“ nebo jako velká „hmota“, mající velkou „přitažlivost“. Silové pole, siločáry osobnosti, která náleží už dávné minulosti, sahají až do naší přítomnosti a uvádějí nás do pohybu resp. dávají našemu pohybu záměr a směr. Že k tomu je zapotřebí prostředkující asistence nespočtých medií, o tom netřeba pochybovat; jde o zcela jiný druh pole, než je třeba pole magnetické nebo gravitační, jak je známe z fyziky. A přece je tu cosi nějak podobného. Jistě je skryt hrubý předsudek za požadavkem, aby byla popsána nějaká osobnost zcela nezáužatě, objektivně, jakoby „neosobně“. Žádnou osobnost, zejména ne ty největší osobnosti, si nevymýšlíme (libovolně, svévolně), ale jsme nutně osobně účastni na jejich „rekonstrukci“ „pro nás“ (i když nikoliv jen „pro nás“). Mnohem jednodušší to je s geometrií nebo vůbec matematikou – tam také musíme nasadit sami sebe a svou inteligenci, představivost, vynalézavost a tvořivost – a přece výsledek není jen naší soukromou záležitostí, ale má (v kladném případě) význam a dosah všeobecný. Nějak podobně, ale mutatis mutandis (neboť na rozdíl od struktur geometrických osobnost je něco „žijícího“ přinejmenším podobně jako žije třeba jazyk apod.). To však náleží již ke kritice redukcujícího „zpředmětňování“. Jen maličkost je třeba ještě dodat: osobnost je něco, na čem se aktivně musí podílet i sám „subjekt“ této osobnosti, pokud k tomu má příležitost v průběhu svého života. Stane-li se v pozitivním nebo negativním smyslu „vzorem“ i poté, stává se taková osobnost jakoby sběrnou postavou, sběrným vzorem pro mnohé, a to ne jenom k pouhému napodobování až do sebeztotožnění (to je pak jen relikv života v mýtu), nýbrž vzorem, na němž se ještě dále pracuje. Což je pochopitelně nutno odlišit od vytváření legend.

(Praha, 910804-1.)